

Stockholm den 9 oktober 2020

N2020/02353

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över promemoria avseende "Omsättningsstöd till enskilda näringsidkare" (N2020/02353)

Teaterförbundet för scen och film har tagit del av promemorian "Omsättningsstöd till enskilda näringsidkare" (N2020/02353)

Förbundet hör inte till de instanser till vilka Näringsdepartementet har remitterat promemorian, men förbundet vill ändå lämna synpunkter på skrivelsen då de förväntade förändringarna kommer att ha stor betydelse för en betydande del av förbundets medlemmar.

Teaterförbundet för scen och film är ett fackförbund inom scen- och filmområdet. Medlemmarna är yrkesverksamma upphovsmän, artister, teknisk och administrativ personal inom svensk teater, film, radio, TV och bio. Förbundet organiserar sammanlagt cirka 8 700 medlemmar med olika anställningsformer. Ungefär 25 procent av medlemmarna är yrkesverksamma som egenföretagare.

Kulturområdet är hårt drabbat av effekterna av coronapandemin. De restriktioner som regeringen infört i form av begränsningar för allmänna sammankomster och offentliga tillställningar har lämnat många yrkesgrupper helt utan uppdrag under lång tid. De enkäter som Teaterförbundet genomfört visar att så många som 85 procent av dem som arbetar som egenföretagare har förlorat uppdrag under pandemin. Bland dessa är enskild firma den vanligaste företagsformen.

Av de krisstöd och insatser som genomförts från nationell nivå är det tydligt att den grupp på arbetsmarknaden som valt att driva sin verksamhet som enskild firma i princip fallit utanför stora delar av regeringens stöd- och krisåtgärder. Mot den bakgrunden vill förbundet kommentera några av förslagen som presenteras i promemorian.

Teaterförbundet för scen och film välkomnar att ett stöd särskilt riktat till enskilda företagare införs, och har under lång tid arbetat för att ett stöd till dessa företagare ska komplettera övriga krisåtgärder.

3.1 Omsättningsstödet huvudsakliga utformning

Teaterförbundet för scen och film välkomnar ett särskilt omsättningsstöd till enskilda näringsidkare men ser ett behov av att stödet görs mer flexibelt och bättre anpassat till den grupp enskilda näringsidkare som stödet avser.

Skälen till förslaget är enligt promemorian att lindra de ekonomiska konsekvenserna och göra det möjligt även för enskilda näringsidkare att överbrygga den *akuta krisen* samt att ställa om och anpassa sin verksamhet. En enskild firma är en förutsättning för att vara yrkesverksam.

I detta sammanhang vill Teaterförbundet för scen och film påpeka att den akuta krisen inte är över, den kan snarare förväntas fortsätta. Covid-19 utgör fortsatt en risk och de restriktioner som regeringen infört i form av begränsningar för allmänna sammankomster och offentliga tillställningar råder alltjämt. Därmed finns det fortfarande mycket begränsade möjligheter för enskilda näringsidkare på Teaterförbundet för scen och films område att inom överskådlig tid få sin verksamhet att bli livskraftig igen. Det har inte varit möjligt för dessa företagare att ställa om sina verksamheter under mars-juli för att det ska räcka med att endast utge stöd under den period som föreslås.

Medlemmarna i Teaterförbundet för scen och film är i hög grad bland de yrkesgrupper som drabbats mycket hårt av pandemins effekter på arbetsmarknaden samtidigt som de i flertal fall inte har inkomster i den omfattningen att några nämnvärda reserver kan läggas upp. Detta är uppenbart vid en genomgång av ”Tabell 1” i promemorian, s. 31, där det framgår att den genomsnittliga nettoomsättningen för konstnärlig och kulturell verksamhet är 129 000 kr. Teaterförbundet för scen och film vill därför lyfta fram att stödperioden redan nu bör förlängas.

3.2 Utformningen av stödet

Tre stödperioder

Teaterförbundet för scen och film avstyrker förslaget med uppdelningen av stödet i perioder och den differentierade procentsatsen i fallande skala. Förbundet är tveksamma till att omsättningsstödet måste bygga på samma principer som omställningsstödet. Detta då omställningsstödet uppenbarligen inte har passat enskilda näringsidkare och inte motsvarar hur en enskild näringsidkare tjänar sin lön. Få enskilda firmor har jämn debitering och därför är en sådan uppdelning av stödet ologiskt. Det bör finnas en möjlighet att titta på en genomsnittlig inkomst då inkomsterna för enskilda näringsidkare på Teaterförbundet för scen och films område kan vara väldigt ojämna över tid.

Teaterförbundet för scen och film föreslår att perioden för omsättningsstödet förlängs till att omfatta augusti-oktober redan nu, med en möjlighet till ytterligare förlängning. På Teaterförbundet för scen och films område är det ett stort antal enskilda näringsidkare som fortfarande har mycket begränsade inkomster på grund av fortsatta restriktioner med anledning av covid-19. Det är därför otillräckligt att endast utge stöd under den föreslagna perioden.

När det gäller förslagets referensperioder vill Teaterförbundet för scen och film föra fram följande.

Förslaget utesluter de som varit sjuka eller varit föräldralediga under år 2019 och därmed uppburit sjukpenning/föräldrapenning under de aktuella månaderna som ska vara referensperiod. Det är en olycklig ordning som riskerar att drabba enskilda personer på ett negativt sätt. Teaterförbundet för scen och film föreslår istället att de ska kunna använda den inkomst som låg till grund för den sjukpenninggrundande inkomsten under referensperioden.

Samma problematik finns för nystartade företag. Teaterförbundet för scen och film föreslår därför att de ska kunna använda så kallad jämförelseinkomst, det vill säga en jämförbar inkomst i stället för den faktiska inkomsten, vilket tillämpas idag för personer med nystartade företag för att beräkna den sjukpenninggrundande inkomsten.

Omsättningsgräns

Teaterförbundet för scen och film avstyrker föreslagen omsättningsgräns på 200 000 kronor, och föreslår att den nedre gränsen sänks. Som framgår i promemorians konsekvensanalys (tabell 1, sidan 31) är den genomsnittliga nettoomsättningen inom konstnärlig och kulturell verksamhet 129 000 kronor, vilket med en gräns på 200 000 kronor skulle utestänga det stora flertalet även från detta stöd. Dessutom kan i detta sammanhang tilläggas att eftersom omsättningstappet jämförs med motsvarande månader föregående år så uppnås det som man vill åstadkomma med denna regel ändå. Ett omsättningskrav ger orimliga tröskeeffekter, till exempel kan en företagare som hade 200 000 kr i omsättning få stöd medan en företagare som hade 199 000 kr i omsättning inte kan få en enda krona.

Berättigade till arbetslöshetsersättning

Teaterförbundet för scen och film vill särskilt uppmärksamma att det kan finnas berättigade till omsättningsstödet som också har ansökt om arbetslöshetsersättning men ännu inte fått sin ansökan handlagd och beslutad. Reglerna i arbetslöshetsförsäkringen för enskild näringsidkare är mycket komplicerade och ofta inte möjliga att förutse. Det råder dessutom extremt långa handläggningstider. Det innebär att personer som ansökt om arbetslöshetsersättning måste också kunna ansöka om omsättningsstöd, och för det fall att arbetslöshetsersättning senare beviljas kunna återta ansökan utan att det får konsekvenser.

3.4 Förfarandet

Enligt förslaget ska uppgifterna i en ansökan om omsättningsstöd lämnas på heder och samvete. Teaterförbundet vill i det sammanhanget upplysa om att det kan vara svårt för en enskild näringsidkare att under straffansvar intyga på heder och samvete att nedgången i omsättning enbart beror på covid-19. En som arbetar som enskild näringsidkare och inte har fasta uppdrag riskerar ju alltid att inte få nästa uppdrag oavsett om det råder en pandemi eller ej. Det blir svårt att visa att de inte fått uppdraget pga covid-19. Då blir endast jämförelseperioden avgörande för om de hade kunnat få arbete motsvarande period.

Avslutande kommentar

Teaterförbundet för scen och film är medlem i såväl TCO som Klys som också inkommit med yttranden som ligger i linje med det som förbundet här anför. Teaterförbundet för scen och film ser det som angeläget att stödet till de enskilda näringsidkarna skyndsamt kommer på plats, men det är angeläget att förslaget justeras med utgångspunkt i remissinstanserna synpunkter för att träffa rätt och bli verkningsfullt.

Simon Norrthon
Ordförande
Teaterförbundet för scen och film

/Madeleine Wagemyr
Förhandlingschef/förbundsjurist